

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Skills Outlook 2017

Skills and Global Value Chains

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: 10.1787/9789264273351-en

Pregled področja spretnosti in znanj OECD 2017

Spretnosti in znanja ter svetovne vrednostne verige

Povzetek v slovenščini

Svet je v zadnjih dveh desetletjih vstopil v novo fazo globalizacije, ki državam in delavcem prinaša nove izzive in priložnosti. S pomočjo vzpona informacijske tehnologije je proizvodnja postala globalizirana in razdrobljena po tako imenovanih svetovnih vrednostnih verigah: delavci v različnih državah zdaj prispevajo k oblikovanju, proizvodnji, trženju in prodaji istega proizvoda. V državah OECD je v povprečju ena tretjina delovnih mest v poslovnem sektorju odvisna od povpraševanja v tujih državah. Trideset odstotkov vrednosti izvoza držav OECD danes prihaja iz tujine.

Vplivi svetovnih vrednostnih verig na gospodarstva in družbe so kompleksnejši, bolj razpršeni in bolj soodvisni kot tisti v zgodnjih fazah globalizacije. Nasploh se pojavljajo dvomi v globalizacijo. Države morajo okrepiti svoja prizadevanja, da ustvarijo globalizacijo, ki bo delovala za vse. Ta publikacija pokaže, da lahko države z investiranjem v znanja in spretnosti svojega prebivalstva zagotovijo prelivanje svojega sodelovanja na svetovnih trgih v boljše gospodarske in družbene rezultate.

Spretnosti in znanja so pomembni za globalizacijo

Spretnosti in znanja lahko pomagajo državam, da se vključijo na svetovne trge in se specializirajo v tehnološko najnaprednejše gospodarske panoge

- Ko razvijanje spretnosti in znanj spremlja sodelovanje v svetovnih vrednostnih verigah, lahko države dosežejo večjo rast produktivnosti. Države z največjim povečanjem sodelovanja v svetovnih vrednostnih verigah v obdobju 1995–2011 so beležile dodatno letno rast produktivnosti delovne sile. Ta dodatna rast je segala od 0,8 odstotne točke v panogah, ki imajo najmanjši potencial za drobljenje proizvodnje, do 2,2 odstotne točke v tistih z največjim potencialom, kot so na primer mnoge visokotehnološke proizvodne panoge.
- Za vključevanje in rast na svetovnih trgih vse gospodarske panoge potrebujejo delavce, ki nimajo le močnih kognitivnih spretnosti (vključno s pismenostjo, matematično pismenostjo in reševanjem težav), temveč tudi spretnosti upravljanja in komuniciranja ter so se pripravljene učiti. Za širjenje koristi povečanja produktivnosti iz sodelovanja v svetovnih vrednostnih verigah na celotno gospodarstvo, vsa podjetja, vključno z malimi podjetji, potrebujejo delavce s takimi spretnostmi in znanji.
- Za specializacijo v tehnološko najnaprednejših gospodarskih panogah države potrebujejo tudi:

– delavce z dobrimi družbenimi in čustvenimi spretnostmi (kot so upravljanje, komunikacija, samoorganizacija), ki dopolnjujejo kognitivne spretnosti. Država s spletom spretnosti, ki je dobro usklajen z zahtevanimi spretnostmi tehnološko naprednih panog, se v le-teh lahko v povprečju specializira za 10 % bolj kot druge države.

– Vire delavcev s kvalifikacijami, ki zanesljivo zrcalijo njihovo znanje. Mnoge tehnološko napredne panoge od delavcev zahtevajo, da opravijo dolga zaporedja opravil; slaba uspešnost na kateri koli stopnji

močno zmanjša vrednost donosa. Države s takimi delavci se v povprečju lahko specializirajo za 2 % bolj kot države, v katerih so spretnosti manj zanesljive.

Spretnosti in znanja lahko pomagajo posameznikom pri soočanju s potencialnimi negativnimi učinki svetovnih vrednostnih verig

- Države lahko zmanjšajo izpostavljenost delavcev tveganjem delokalizacije, to je premestitve proizvodnje v druge države, z vlaganjem v razvoj znanj in spretnosti svojega prebivalstva. Kaj delavci počnejo na delovnem mestu in kakšne spretnosti s tem razvijajo, prav tako močno vpliva na izpostavljenost njihovih delovnih mest omenjenim tveganjem. Ko imajo delavci zahtevane spretnosti in znanja, se lahko razvijajo na svojih delovnih mestih in lažje prilagajajo spreminjajočim se potrebam.
- Bolj izobraženi delavci v vseh državah uživajo višjo kakovost delovnih mest kot manj izobraženi. Hkrati pa se države, ki bolj sodelujejo v svetovnih vrednostnih verigah, soočajo z večjo vrzeljo v kakovosti delovnih mest med visoko izobraženimi in manj izobraženimi delavci.
- Preveč odraslim primanjkuje spretnosti, ki so potrebne za soočanje z globalizacijo. Več kot 200 milijonov odraslih v državah OECD (približno vsak četrti) ima slabe spretnosti in znanja na področju pismenosti ali matematične pismenosti, od tega 60 % primanjkuje znanje obeh.

Spretnosti in znanja spremljajo globalno vključevanje držav različno

Države morajo vlagati v spretnosti in znanja, ne le zato da pomagajo posameznikom pri vstopanju na trg dela ter jih zaščitijo pred tveganji izgube službe in nizko kakovostjo delovnih mest, temveč tudi da so mednarodno konkurenčne in gospodarsko napredujejo v medsebojno povezanem svetu.

- V zadnjih 15 letih sta Koreja in Poljska – začevši iz različnih izhodiščnih položajev – okrepili svoje sodelovanje v svetovnih vrednostnih verigah in specializacijo v tehnološko naprednih panogah. Obenem sta izboljševali spretnosti in znanja svojih prebivalcev ter dosegali gospodarske in družbene koristi, s čimer sta izkoristili prednosti svetovnih vrednostnih verig.
- Čile in Turčija sta znatno okrepila svoje sodelovanje v svetovnih vrednostnih verigah, razvila spretnosti in znanja, potrebne za soočanje z izzivi svetovnih vrednostnih verig, ter dosegla dobre rezultate na področju zaposlenosti. A so njune spretnosti in znanja hkrati slabše usklajeni z zahtevami tehnološko naprednih gospodarskih panog, kar deloma pojasni njuno nizko stopnjo specializacije v teh panogah.
- Nemčija in Združene države so prav tako znatno okrepile svoje sodelovanje v svetovnih vrednostnih verigah. Vendar se zdi, da spretnosti in znanja prebivalcev Nemčije podpirajo vzorec industrijske specializacije države, kar je manj značilno za Združene države.
- Nekatero državo, kot sta Grčija in deloma Belgija, so manj vpete v svetovne vrednostne verige, niso izboljšale spretnosti in znanj svojih prebivalcev v tolikšni meri ter niso dosegle koristi svetovnih vrednostnih verig kot vira gospodarske rasti.

Posledice za politike na področju spretnosti in znanj

Da bi izkoristile prednosti svetovnih vrednostnih verig, morajo države vlagati v izobraževanje in usposabljanje, bolje uporabljati spretnosti in znanja, bolje koordinirati politike na področju spretnosti in znanj – od politik izobraževanja in imigracije do zakonodaje na področju varovanja zaposlitve – ter uskladiti te politike z industrijskimi in trgovinskimi politikami.

Opremiti diplomante z zanesljivo izobrazbo in močnimi spleti ustreznih spretnosti in znanj

Sistemi izobraževanja in usposabljanja morajo opremiti vse učence z močnimi spleti spretnosti in znanj od zgodnjega otroštva do izobraževanja odraslih. To zahteva močno osredotočenje na kognitivne spretnosti ob hkratnem razvijanju inovativnih strategij poučevanja, prožnost izbire izobraževalnega programa in dobro zasnovano izobraževanje na področju podjetništva.

Države lahko bolje uskladijo strukturo svojih spretnosti in znanj s potrebami gospodarstva prek visokokakovostnega poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, ki vključuje močan element učenja na delovnem mestu, ter specifičnih politik, ki podpirajo tesnejše sodelovanje med zasebnim sektorjem, visokošolskimi in raziskovalnimi institucijami.

Odstraniti ovire nadaljnemu razvoju spretnosti in znanj

Odrasli morajo nenehno razvijati in prilagajati svoje spretnosti in znanja, zato bi morale države odstraniti ovire nadaljnemu razvoju spretnosti in znanj, zlasti za odrasle s slabšim naborom le-teh. Vlade, delodajalci, sindikati ter izvajalci izobraževanja in usposabljanja morajo sodelovati, da razvijejo prilagodljive možnosti usposabljanja na delovnem mestu, izboljšajo dostop do formalnega izobraževanja za odrasle in olajšati delavcem združevanje dela in usposabljanja. Boljše priznavanje neformalno pridobljenih spretnosti in znanj bi pomagalo delavcem pridobiti nadaljnje kvalifikacije in prilagoditi njihove kariere spreminjajočim se potrebam.

Uporabiti spretnosti in znanja učinkoviteje

Spretnosti in znanja lahko omogočijo državam boljše delovanje znotraj svetovnih vrednostih verig, a le če ljudje delajo v podjetjih in panogah, ki najbolje izkoristijo njihovo znanje. Države morajo zagotoviti, da se ljudje zlahka selijo na delovna mesta, na katerih lahko dobro izkoristijo njihove spretnosti in znanja, ter hkrati omogočati prožnost podjetjem in varnost delavcem. Države bi lahko podpirale razvoj učinkovitih praks upravljanja, oblikovale zakonodajo varovanja zaposlitve in urejale klavzule prepovedi konkurence na načine, ki omogočajo učinkovitejše deljenje strokovnega znanja in izkušenj prek celotnega gospodarstva.

Okrepiti mednarodno sodelovanje pri politikah spretnosti in znanj

Namesto tekmovanja za privabljanje nadarjenih bi države lahko sodelovale pri oblikovanju programov izobraževanja in usposabljanja. Taka skupna prizadevanja lahko zagotovijo kakovost ter vzdržujejo spretnosti in znanja, ki jih države potrebujejo, da jim uspe znotraj svetovnih vrednostnih verig. Izboljšajo lahko tudi spretnosti in znanja v državah v razvoju in podprejo priznavanje teh znanj v drugih državah. Države bi lahko premislile tudi o načinih financiranja, ki bi bolje zrcalili razporeditev koristi in stroškov med državami v svetu, v katerem sta internacionalizirana tako izobraževanje kot proizvodni proces.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni iz izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Preberite celotno angleško različico na [OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *OECD Skills Outlook 2017: Skills and Global Value Chains*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264273351-en